

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. 1. In quo loco quis possit, aut debeat sepeliri?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

pulchri, seu sepultura Ecclesiastica; quando Episcopi auctoritate publicâ deputatur ad fidelium sepulturam, Gloss. communiter recepta, c. in Ecclesiastico. 13. q. 2. *V. si terram*, & colligitur ex c. 4. de Relig. domib. Suppon. 2. olim fuisse prohibitum, Christianos sepelire intra Ecclesiam, c. *Pre-cipiendum* 13. q. 2. nisi essent Episcopi, Abbates, vel alia insignes personæ, arg. c. *nullus*. 13. q. 2. ubi per *Fideles Laicos* intelliguntur illi solum, qui cum opinione sanctitatis decesserunt: hodie autem quilibet Fidelis in Ecclesia sepeliri potest, ut colligitur ex usu jam recepto.

§. I.

In quo loco quis possit, aut debeat sepeliri?

2377 **D**E hac quæst. extat. c. *Nos instituta* 1. h. t. ubi dicitur: nos instituta Majorum Patrum considerantes, statuimus, *unumquemque in majorum suorum sepulchris jacere*, ut Patriarcharum exitus docet. *Nulli tamen negamus propriam eligere sepulturam, & etiam alienam*, dominus enim & magister alienam elegit, ut propriam. Ex hoc textu habetur, cum, qui habet sepultura familiarem, & hæreditariam, extra parochiam suam, esse in illa sepeliendum, nisi elegerit sibi aliam, prout in textu conceditur; sed advertendum, in hoc casu sic ei permitti eligere alienam, ut nihilominus Ecclesiæ suæ parochiali teneatur solvere *partem sui iudicii*, nimirum canonicam, de qua dicemus infra, ut dicitur cit. c. 1. ibi: *quia dignus est Operarius mercede sua, tertiam partem sui iudicii illi Ecclesiæ dari censemus, in qua caelesti pabulo refecti consuevit, ut juxta Apostolum sint consolationum socii, ut fuerint passionum: & sic demum ubicunque libitum fuerit, eligat sepulturam. Aliter ne fiat*, auctoritate Domini nostri, qui per Prophetam locutus est, dicens: ne transgrediaris terminos antiquos, quos posuerunt patres tui, sub anathematis vinculo detestatur, & contradicimus; ubi not. quòd textus volens Ecclesiæ parochiali perfolvi partem sui iudicii canonicam, loquatur de casu, quo quis *relictâ majorum sepulturâ* sibi, eligit alienam; igitur non in casu, quo sepelitur in sepultura majorum suorum, quantumvis illa non sit parochialis; id, quod patet ex illis verbis: & sic demum: *ubi-*

cunque libitum fuerit, eligat sepulturam; quæ subjunguntur illis: nulli negamus propriam eligere sepulturam, vel alienam, postquam dictum est, unumquemque in majorum suorum sepulchro jacere statuimus; loquitur ergo de eligente aliam, non autem suorum Majorum.

Not. autem 1. per *Majores* hic intelligi 2378 ascendentes in linea recta, ut avus, & alii superiores, juxta L. *Majorum ff. de Verb. signif.* Not. 2. per *partem sui iudicii*, intelligi portionem Parochialem, ut communiter tradunt DD. cum Gonzalez in dist. c. 1. V. *Tertiam partem n. 1.* Not. 3. quando dicitur, unumquemque in Majorum suorum sepulchris tumulandum esse, intelligi solum, *si decessit non electâ sibi sepulturâ.* Not. 4. si contingat, quòd defuncti Pater, & avus elegerit sibi, suisque aliam sepulturam, nimirum non Majorum suorum, filium defunctum sepeliendum in sepulchro Patris & avi; non autem proavi, vel tritavi; nam hi sunt remotiores à defuncto; & in priori jam verificatur ratio *sepulchri majorum*, scilicet, si uno loco jaceret tantum pater, in alio avus; sic enim neuter locus est sepulchrum *Majorum.*

Quæstio autem est 1. ubi sepeliri de. 2379 beant illegitimi, & naturales? 2. spurii? 3. adoptivi? Ad 1. respondet sylvester V. *Sepultura. q. 8. dist. 4.* sepeliendos in sepultura Patris, nisi hujus dignitas obstat, vel elegerint alibi sepulturam; spurios autem in sepulchro Matris, nisi foret illustis, ex quo patet ad 2. Ad 3. verò 2. si decederent adhuc vivo adoptante, vel arrogante, tumulendos in ejus sepulchro; scilicet eo mortuo; quia tunc sublata est adoptio.

Quæstio 4. est, ubi sepeliendus sit, qui 2380 non elegit sepulturam; nec etiam habet sepulturam Majorum; aut si habet, in ea commode sepeliri non potest? *Re.* quòd in Ecclesia sua Parochiali, vel ejus cimiterio, colligitur 1. ex c. 1. h. t. nimirum ea, in qua recepit, aut recipere debet Sacramenta. Apertius autem ex c. 1. h. t. in 6. ubi Bonifacius VIII. prohibet universis Religiosis, & secularibus Clericis in virtute sanctæ obedientiæ, & sub maledictione æterna, ne aliquos *ad vivendum, vel jurandum, vel fide interpositâ, sive aliâ ad promittendum inducant, ut apud eos sepulturam eligant.*

eligant, vel jam electam ulterius non immutent. Si secus actum fuerit, electionem decernit irritam, & ut taliter eligentes nec apud electas Ecclesias, nec alibi possint eligere sepulturam, sed sepeliantur apud illas Ecclesias, apud quas sepeliendi erant, si fortassis aliàs sepulturam non electam decessissent. Religiosos verò & Clericos contravenientes, tam ad restitutionem corporum (si petantur) quam omnium, qua occasione sepultura ad ipsos pervenerunt, intra decem dies vult esse obligatos. Quod nisi fecerint Ecclesie, & Camiteria, ubi sepulti fuerint, coipso sunt, & tamdiu manent Ecclesiastico supposita interdicto, donec omnia plenarie restituerint. Ex hoc enim habetur, tales haberi perinde, ac si nullam haberent sepulturam propriam, nec ullam etiam elegerint, adeoque sepeliendos, ubi aliàs de jure debuissent, quibus scilicet debent relinquere partem sui iudicii, seu canonicam portionem, at hæc debetur soli Ecclesie parochiali: ergo. De reliquis, quæ continentur in cit. textu, constabit à n. 2388.

2381 Quæstio 5. est, ubi sepeliendus sit, qui fuit in duplici parochia? 6. quando quis habens Parochiam in oppido, vel civitate, moritur in arce sua v. g. vel villa sua, ubi rusticationis, vel recreationis causam morabatur? 7. quando quis moritur in loco, ad quem venit non animo ibi perpetuo manendi, substituit tamen ibidem per notabile tempus? Ad 5. R. eo casu dari locum preventioni, & si Parochi litigarent, Episcopi iudicio standum esse, Molin. tr. 2. de Justit. D. 214. n. 13. is enim est eorum Iudex ordinarius. Ad 6. R. si non elegit sepulturam, vel in sepulchro majorum suorum, vel in Parochia sui ordinarii domicilii sepeliendum esse, si sine periculo illuc deferri possit, c. 3. h. t. in 6. ibi: is, qui habens domicilium in civitate vel castro, quandoque ad villam ruralem se transfert recreationis causa, vel ut ruralia exerceat in eadem: si non electam sepulturam, decedat ibidem, non in Ecclesia dictæ villæ, sed in sua parochiali, vel in capotus, in qua majorum ipsius ab antiquo, sepultura extitit, sepeliri debet; dummodo absque periculo, ad ipsam valeat deportari. Ad 7. R. si aliam sepulturam non elegit, sepeliendum in parochia illius loci, ut tradit Abbas in c. 1. h. t. n. 4. Et ideo peregrini, & advena, si moriantur in loco, per quem transeunt, & non possunt comode ad suam parochiam reduci, nec alibi sepulturam ele-

Tom. III.

gerunt, sepeliendi sunt in Ecclesia, à cuius Rectore Sacramenta tunc acceperunt.

Præter hæc not. Famulos domesticos 2382 Ordinum Mendicantium, sepeliri posse in eorum Ecclesiis, vel Coemiteriis etiam Parocho loci invito, si intra septa eorum moriantur, licet sibi non elegerint sepulturam in illis; Rodriquez tom. 2. q. 68. n. 2. Nam tales sunt proprie illorum familiares; unde quamvis ejusmodi Monasteria sita sint in aliqua parochia, non tamen sunt de illa parochia, quo fit ejusmodi famulos domesticos gaudere immunitate locali, quam habent eorum, quibus famulantur, Monasteria per ordinem ad suos familiares, inter quæ etiam est jus sepulturæ, ut constat ex Comp. Privil. nost. Societ. V. Familiares.

Quæstio est 8. ubi sepelienda sit Uxor 2383 vidua? 9. quid si habuit plures successive Maritos? Ad 8. R. si sibi non elegit sepulturam, in sui mariti, non autem majorum suorum sepulchro sepeliendam esse, c. 2. 13. intellige de uxore legitima (non mera sponsa de futuro) & non separata à Viro per divortium ob adulterium, Sylvest. V. Sepultura. q. 8. dicto 5. Ad 9. R. sepeliendam esse cum viro ultimo per c. is, qui 3. h. t. in 6. §. Mulier, ibi: Mulier autem, quæ plures viros habuit successive, si sepulturam non eligat, est cum viro ultimo, cujus domicilium retinet & honorem, tumulanda.

Quæstio est 10. quibus sit concessa libertas eligendi sibi sepulturam, etiam extra suam parochiam? R. concessam esse civili- 2384 bet, utriusque sexus, modo pubes sit, & habeat usum rationis, si secularis, seu non Regularis sit; per c. 1. h. t. de quo n. & c. 3. eod. in 6. relato n. 2377. Impuberibus autem liberis Pater sepulturam eligit, si ita ferat consuetudo loci, aliàs non, c. 1. h. t. & c. 4. eod. in 6. ibi: licet Pater minores filios, qui nequeunt, antequam ad annos pubertatis perveniant, eligere sepulturam, possit (si consuetudo terræ id habeat) quo voluerit sepelire: hoc tamen non potest, ubi consuetudo hujusmodi non habetur, sed sunt cum suis majoribus, vel in parochiali Ecclesia tumulandi. Quamvis autem filius familias absque Patris assensu, sibi possit liberè eligere sepulturam, pro anima tamen sua præter ipsius assensum (nisi peculium castrense, aut quasi castrense habeat) aliquid judicare non potest, ubi nota ly aliquid judicare non potest, nimirum disponere de bonis non castrensibus, aut quali; ex quo habetur intellectus verbo-

Zzz 2

rum:

rum: *partem sui iudicii*, de quo n. 2377. in c. 1. per eam enim intelligitur pars bonorum suæ dispositioni liberæ subiectori.

2385 Dixi, *si non sit Regular.* Nam Religiosi sepeliendi sunt in suis Monasteriis, vel Ecclesiis, nisi longius ab illis absint; per c. *Religiosi*. 5. h. t. in 6. ibi: *Religiosi, nisi à propriis Monasteriis adeo forsitansint remoti, quòd ad ea, cum moriuntur, commode portari non possint, nequeunt* (cum velle, vel nolle non habeant) *sibi eligere sepulturam, sed sunt apud Monasteria tumulandi*, vel (ut Glossa in c. *fin. h. t. v. non habeant*, notat) *nisi extra claustrum Monasterii beneficis sint prepositi*. Aliud est de Prælati Regularibus, quibus permittitur electio sepulturæ, ut tradit Pellizarius in *Manual. Regular. tom. 2. tr. 8. c. 5. n. 126*. Censetur autem hic Religiosus in loco remoto à suo Monasterio mortuus, quando ex illo uno die nec ad suum, nec ad aliud ejusdem Ordinis Monasterium, vel non nisi agrè, ac cum incommodo deponari potest; sic Bordonus *tom. 2. resol. 51. n. 161*. Coeterum, Novitii Religionum possunt sibi eligere sepulturam; nam hæc electio solum interdicta est Religiosis; sub quo nomine in odiosis non veniunt Novitii, per sensum contrarium c. *ult. h. t. in 6*, nam hoc solum loquitur de Religiosis: Tertiarii autem collegialiter, aut claustraliter viventes; item Tertiaria, quæ Virginalem, cælibem, aut castam vidualem sub expresso voto, & habitu Tertiiorum vitam ducunt, possunt, & debent etiam invito, ac minimè requisito Parocho in Fratrum suorum Ecclesiis sepeliri; Barbof. n. 27. *Congr. Episc. & Reg. 11. Dec. 1615*.

2386 Quæstio est 11. an Regularibus, vel Clericis secularibus liceat voto, juramento, vel etiam promissione facta inducere aliquem, ut in ipsorum Ecclesiis sepulturam eligat, vel jam electam ulterius non immutet? R. negativè ex c. 1. h. t. in 6. ibi: *Universis Religiosis, & secularibus Clericis cujuscunque status, vel conditionis existant*, in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub interminatione maledictionis aternæ, districtissimè prohibemus: ne aliquos ad fovendum, jurandum, ut fide interposita, seu aliàs promittendum inducant, ut apud eorum Ecclesias sepulturam eligant, vel jam electam ulterius non immutent. Imò talis electio penitus irrita est; & si alibi tales non elegerunt sepulturam; non in loco, ad quem sic inducti sunt, sed ibi, ubi aliàs de jure debebant, sepeliendi sunt, cit. c.

1. ibi: *Nos enim* (si fecus actum fuerit) *electionem talem decernimus nullius penitus existere firmitatis*. Statuentes, ut ii, qui sic elegerint, nec apud sic electas Ecclesias ullatenus sepeliri, nec alibi (ne contra votum, juramentum, aut promissum hujusmodi à se factum materiam habeant veniendi) possint eligere sepulturam: sed contradictione quacunque cessante sepeliantur omnino apud illas Ecclesias, apud quas sepeliendi de jure fuissent, si aliàs sepulturam non electam forsitam decessissent.

Si autem illi, qui alios sic induxerunt, nihilominus cadaver defuncti in Ecclesiis suis habeant, intra 10. dies restituendum est parochiæ suæ, si petitur, cum omnibus occasione sepulturæ perceptis; & interim Ecclesiæ, & Coemiteria eorum manent ipso facto interdicto subiecta, donec omnium restitutio fiat, cit. c. 1. ibi: *si verò idem Religiosi, vel Clerici prædictos in suis Ecclesiis, vel coemiteriis præsumserint sepelire: ad restitutionem tam sepulorum corporum (si petantur) quam etiam omnium, quæ occasione sepulturæ illorum pervenerint quomodolibet ad eosdem, intra decendum integraliter faciendam ipsos obligatos esse censemus. Quam, nisi fecerint, Ecclesiæ ipsæ, apud quas sepulti fuerint, nec non & coemiteria earundem, ex tunc eo ipso sint, & tam diu maneat Ecclesiastico supposita interdicto, donec ab eis facta fuerit restitutio plenaria omnium prædictorum*.

Circa istam constitutionem not. 1. huic constitutioni non esse locum, si quis solis precibus inductus in eorum Ecclesia sine ullo pacto sepulturam eligat 2. esto alium inducat, ut juret, sepulturam se electurum in alia, quam inducentis Ecclesia. 2. si inductio non est sortita effectum, 4. si juravit sponte, non inductus, vel persuasus, 5. si tantum unus, vel alter induxisset, & reliqui hoc ignorantes bona fide defunctum sic inductum sepelivissent; nam in dictis casibus non verificantur verba hujus dispositionis poenalis, ut patebit consideranti.

Quando autem inducentes ad eligendam sepulturam in propria inducentium Ecclesia, excommunicantur; Clement. Cupientes. §. *fin.* de poenit. intelligendum venit de inducentibus ad eligendam sepulturam cum obligatione irrevocabili v. g. voto, juramento, vel interposita fida, qua eligens manet obligatus, ut non possit muta-
re ele-

re electionem; non autem purè hortando, vel suadendo etiam precibus adhibitis, quin intendamus cum obligare, ut mutare non possit, sic Pasqualigus, decisione 372. n. 2. & 4. cum, & apud eum Rodriquez, Portel. Suarez, Navarr. D. Antonin. & alii.

ARTICULUS II.

Quibus Ecclesiis competat jus sepultura?

2390 **C**ommunis habet, quod de jure communi jus sepulturae competat Ecclesiis populum habentibus, vel curam animarum, quales sunt Parochiales; sic tradunt aliqui ex Clement. *Dudum §. Verum h. t. & 13. q. 1. c. 1.* Unde quidam Neotericus *h. t. §. 4. n. 5. ait.* Monasteria, quae populum, & jus parochiale non habent, posse quidem habere cæmeterium, sed pro suis duntaxat, & pro Religiosis hospitibus ibi morientibus, *c. 1. caus. 16. q. 1. c. fin. h. t. in 6.* & licet defunctus elegerit sepulturam in alia Ecclesia, vel monasterio, propterea tamen admitti non debere; cum ad hoc ipsum, (ut v. g. Monasterium possit sepelire aliquem, qui ibidem ultro sepulturam elegit) speciali privilegio opus sit, juxta *c. in nostra. 10. h. t.* quale privilegium concessum est ordini Prædicatorum, & Minorum, in cit. Clem. *dudum §. hujusmodi* imò de facto omnibus Monasteriis Regularium vel ex privilegio, vel ex consuetudine jus sepeliendi defunctos competere, ex Lancelloto refert *P. Engl. h. t. n. 4.*

2391 Verum contrarium etiam de jure communi videtur colligi ex *c. Fraternitatem. 3. h. t.* ubi Innocentius III. Genuensi Archiepiscopo scribens, *Fraternitatem*, inquit, *tuam non credimus ignorare, mortuorum sepulchra, & cæmeteria apud illas Ecclesias, & Monasteria ex antiquo esse disposita, in quibus religiosorum fratrum conventus sunt constituti, & orationes atque Missarum solemnias, tam pro vivis, quam pro defunctis frequentius celebrantur: unde ipsorum devotioni, & extreme voluntati, qui apud hujusmodi Ecclesias sepeliri desiderant, minime contradicendum est;* ubi nullum verbum de Monasterio habente populum, vel curam animarum, sed in quo est Religiosus cæterus constitutus, frequens oratio, & Missarum celebratio tam pro vivis, quam defunctis; quod utique magis contingit in Ecclesiis Regularium; quam Parochialibus; non igitur verificatur illud, *de jure communi solis Ecclesiis Parochialibus competere jus sepulturae.* Sed nec id

rectè deducitur ex Clement. *Dudum, cit. §. verum;* ibi enim solum dicitur, si quis elegerit sepulturam in Ecclesia Regularium, parochiali nihilominus solvendam ex relictis dictæ Ecclesiæ, quartam funeralem: & hanc sententiam expressè tradit Passivinus de Statibus *hominum. tom. 2. q. 187. a. 4. à n. 137.* Bordonus *resolut. 51. n. 6.* & Fagnanus in *dict. c. 3. à n. 5.* de quo infra n. 2402.

Quod adducitur ex *16. q. 1. c. placuit. 1.* 2392 ubi dicitur: præcipimus, ut aliquis Monachus pœnitentiam nemini tribuat, nisi sibi invicem, ut justum est: *mortuum non sepeliat, nisi Monachum in Monasterio secum morantem: vel, si fortuito quemquam adventantium fratrum ibi mori contigerit;* non evincit intentum de omnibus Regularibus, etiam non Monachis; textus enim expressè loquitur de *Monachis, quæ talibus*, ut patet ex ipso textu cit. *c. Placuit*, ibi: *Placuit omnibus residentibus in sancta Nicæna Synodo, ut Monachorum conversatio, & vita, secundum etymologiam nominis ab omnibus distreperet. Monachus enim græcè, latinè singularis dicitur.* Unde *Monachum per omnia singulariter agere oportet.* Quamobrem firmiter, & insolubiliter omnibus præcipimus, ut aliquis *Monachus* ut supra; unde D. Hieronymus ad Riparium Presbyterum adversus Vigilantium: *Monachus, inquit, non docentis, sed plangentis habet officium: qui vel se, vel mundum lugeat, & Domini pavidus præstolatur adventum;* quo innuitur, *Monachis non competere ex officio sepelire mortuos non suos;* ex quo non sequitur eorum Ecclesias jure communi non esse capaces alios recipere ad sepulturam; quamvis etiam hodie Monachi Clericorum officia, & jure, & cum magna adificatione obeant in pluribus locis, de quo in ead. causa *16. q. 1. c. 2. & seqq.*

Frustra verò assert *c. fin. h. t. in 6.* nam 2393 in eo nec verbum habetur, quod sole parochiales Ecclesiæ de jure communi habeant sepulturam, seu jus sepeliendi; verba illius *c.* retulimus supr. Denique neque *c. 10. h. t.* illi favet: Ibi enim solum dicitur, quod *privilegiati super jure funerandi*, sepelire possint illos, qui apud eos eligunt sepulturam, *solvendo tamen canonicam portionem Ecclesiæ parochiali:* si verò alios sepeliunt, teneantur restituere, quidquid occasione funeris receperunt, nam licet hoc verum sit, quod *privilegiati* non possint recipere ad